

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

27 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Iurie Diaconu,
Judecători Liliana Catan, Ion Guzun,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, declarat de avocatul Angela Babără în numele părții civile Cojuhari Vasile, împotriva sentinței Judecătorei Ialoveni din 16 decembrie 2013 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 noiembrie 2018, în privința inculpatului

Negru Pavel.

	<i>Termenul de examinare</i>
<i>instanța de fond:</i>	<i>01.10.2013 – 16.12.2013,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>01.11.2017 – 17.01.2018,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>15.03.2018 – 22.05.2018,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>06.07.2018 – 14.11.2018,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>25.01.2019 – 27.02.2019.</i>

Asupra recursului menționat, Colegiul penal,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Ialoveni din 16 decembrie 2013, cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, Negru Pavel a fost condamnat în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, la amendă în mărime de 150 unități convenționale, ce constituie 3000 lei.

2. Instanța de fond a constatat că inculpatul Negru Pavel este învinuit că, la 02 iulie 2013, orele 19:00, deplasându-se pe traseul Rezeni-Cărbuna, la volanul automobilului „Mercedes E 220”, nr/î CNY xx, cu o viteză de aproximativ 70 km/h, având în calitate de pasageri pe Țurcan Cristina, Pleșca Tatiana, Pleșca Ion și Capbătut Victoria, în apropiere de intrarea în s. Cărbuna, r-nul Ialoveni, nu a ținut cont de prevederile pct.45 subpunct.1) lit.a), b), și pct.2 din Regulamentul circulației rutiere, care prevăd că „șoferul trebuie să conducă vehicolul în conformitate cu limita

de viteză stabilită ținând permanent seama de stare psihofiziologică ce influențează atenția și reacția, dexteritatea în conducere care iar permite să prevadă situațiile periculoase, iar în cazul în care limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească pentru a nu pune în pericol siguranța traficului, condiții care au fost ignorate de acesta, care la intrarea în curbă, a pierdut controlul asupra volanului automobilului, tamponându-se într-o fântână situată pe marginea traseului. Ca consecință a impactului produs pasagerelor Pleșca Tatiana și Țurcanu Cristina, conform rapoartelor de expertiză medico-legală nr.1901/D și 1868/D din 21.08.2013, le-au fost cauzate vătămări corporale medii.

Instanța a reținut că inculpatul a recunoscut vina integral și s-a căit sincer de cele comise.

În baza probelor administrate, instanța a concluzionat că vina inculpatului a fost dovedită pe deplin și a încadrat acțiunile lui în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, ca încălcarea regulilor de securitate a circulației rutiere sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce minlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale sau a sănătății.

La stabilirea pedepsei inculpatului, instanța a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75, 76, 77, 78 Cod penal, de gravitatea infracțiunii săvârșite, din motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei, care atenuază răspunderea, ca cința sinceră, recunoașterea vinei, caracteristica pozitivă la locul de trai, că anterior nu a fost judecat, de lipsa circumstanțelor ce agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale acestuia, concluzionând că urmează a-i fi aplicată o pedeapsă sub formă de amendă.

3. Avocatul Angela Babără și partea civilă Cojuhari Vasile au declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri în latura civilă, prin care să se încaseze de la inculpat în beneficiul lui Cojuhari V. prejudiciul material în sumă de 4500 euro, moral în mărime de 50.000 lei și 10.000 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică.

Apelanții au invocat că Cojuhari V. a încheiat un contract de locațiune cu Pleșca I., la 27 iunie 2013, obiectul fiind mijlocul de transport „Mercedes E 220”, nr/î CNY xx. La 02.07.2013 a fost telefonat de Pleșca I. și anunțat că automobilul dat în locațiune a fost deteriorat în urma accidentului rutier și nu mai putea fi reparat. Astfel, a solicitat să fie recunoscut în calitate de parte civilă, deoarece în urma accidentului rutier, ca urmare a deteriorării mijlocului de transport, i s-a cauzat un prejudiciu de 4500 euro.

Prin ordonanța organului de urmărire penală din 15.07.2013 a fost recunoscut în calitate de parte civilă.

La 16.07.2013, de către Centrul de Expertize Independente a fost întocmit actul de examinare și stabilire a defecțiunilor tehnice a mijlocului de transport, iar la 18.07.2013, a fost întocmit Raportul de examinare tehnico științific nr.533, prin care s-a concluzionat că restaurarea automobilului „Mercedes E 220”, nr/î CNY xx, deteriorat în urma accidentului rutier, este economic nerezonabil.

Examinarea cauzei în prima instanță a avut loc conform procedurii simplificate, pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, dar Cojuhari V. nu a fost citat, prin ce i s-a încălcat flagrant drepturile, inclusiv cel al despăgubirii și a procesului echitabil.

Abia la 13.09.2017, a aflat despre sentința de condamnare a lui Negru P., iar făcând cunoștință cu sentința a observat că instanța nu s-a expus asupra laturii civile, desi, potrivit prevederilor legale, trebuia.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 ianuarie 2018, apelul a fost repus în termen și a fost admis, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

Negru Pavel a fost condamnat în baza art. 264 alin. (1) Cod penal la amendă în mărime de 150 unități convenționale, ce constituie 3000 lei.

Acțiunea civilă înaintată de partea civilă Cojuhari Vasile a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se expună instanța în ordinea procedurii civile.

Instanța de apel a constatat că la 02 iulie 2013, orele 19:00, inculpatul Negru Pavel, deplasându-se pe traseul Rezeni-Cărbuna, la volanul automobilului „Mercedes E 220”, nr/î CNY xx, cu o viteză de aproximativ 70 km/h, având în calitate de pasageri pe Țurcan Cristina, Pleșca Tatiana, Pleșca Ion și Capbătut Victoria, în apropiere de intrarea în s.Cărbuna, r-nul Ialoveni, nu a ținut cont de prevederile pct.45 subpunct.(1) lit.a), b), și alin.(2) din Regulamentul circulației rutiere, care prevăd că „șoferul trebuie să conducă vehicolul în conformitate cu limita de viteză stabilită ținând permanent seama de stare psihofiziologică ce influențează atenția și reacția, dexteritatea în conducere care iar permite să prevadă situațiile periculoase, iar în cazul în care limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească pentru a nu pune în pericol siguranța traficului, condiții care au fost ignorate de acesta, care la intrarea în curbă, a pierdut controlul asupra volanului automobilului, tamponându-se într-o fântână situată pe marginea traseului. Ca consecință a impactului produs, pasagerelor Pleșca Tatiana și Țurcanu Cristina, conform rapoartelor de expertiză medico-legală nr.1901/D și 1868/D din 21.08.2013, le-au fost cauzate vătămări corporale medii.

Instanța a reținut că potrivit art. 402 Cod de procedură penală, termenul de declarare a apelului este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale. Conform art. 403 alin. (1) Cod de procedură penală, apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege, este considerat ca fiind făcut în termen, dacă întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, iar apelul a fost declarat în cel mult 15 zile de la începerea executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale.

Astfel, apelul declarat de către partea civilă Cojuhari V. urmează a fi repus în termen, întrucât au fost elucidate motive întemeiate, și anume: sentința a fost pronunțată în lipsa lui, care nu a fost înștiințat despre desfășurarea procesului penal și a făcut cunoștință cu aceasta la 13.09.2017, conform înscrisului de pe coperta dosarului penal, de către avocata Babără A. în interesele lui Cojuhari V..

Instanța a examinat cauza conform prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală, dar în partea constatoare a hotărârii a menționat că inculpatul este învinuit

că..., fără a constata starea de fapt pentru care l-a condamnat, eroare ce urmează a fi corectată.

Prin ordonanța din 18.07.2013, Cojuhari V. a fost recunoscut în calitate de parte civilă, cu prejudiciul pretins cauzat în sumă de 4500 euro.

Totodată, partea civilă Cojuhari V., în carul cererii de apel, a înaintat către inculpatul pretenții de despăgubiri, care urmau a fi întruchipate într-o acțiune civilă, prin care să se solicite încasarea sumei de 4500 euro cu titlu de prejudiciul material, pentru deteriorarea automobilului "Mercedes Benz E 220", de 50.000 lei ca prejudiciul moral, cât și a sumei de 10.000 lei cheltuieli pentru asistență juridică.

Odată ce, pretențiile părții civile nu se dețin într-un act separat, cu indicarea motivelor de fapt, de drept și a probelor întru susținerea pretențiilor înaintate, acțiunea civilă necesită a fi admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se expună o instanță civilă.

5. Avocatul Crăciun Veaceslav a declarat recurs ordinar, solicitând casarea acestei decizii și menținerea sentinței instanței de fond.

Recurentul a invocat că inculpatul a fost condamnat prin sentința Judecătoriei Ialoveni la 16.12.2013 în baza art. 264 alin.(1) Cod penal, la amendă în mărime de 150 unități convenționale.

Prin ordonanța procurorului în Procuratura Ialoveni, Dermenji V., a fost dispusă încetarea urmăririi penale și tragerea la răspundere contravențională a lui Negru P., la fel fiindu-i aplicată amendă în mărime de 150 unități convenționale.

Deci, inculpatul pentru aceeași faptă a fost sancționat de două ori. Amenda prin sentință a fost achitată, fiind anexat la materialele cauzei bonul de plată.

La 27.09.2013, adică peste 3 ani 9 luni și 10 zile partea civilă Cojuhari V., reprezentat de avocata Babără A., a declarat apel, solicitând casarea sentinței în latura civilă.

Instanța de apel, a repus în termen apelul, a casat sentința și a pronunțat o nouă hotărâre, impunând inculpatul la achitarea amenzii deja a treia oară, fără să existe o cerință de repunere în termen a apelului, nu au fost prezentate probe care ar dovedii imposibilitatea îndeplinirii actului procedural în termen, iar conform art. 403, 404 Cod de procedură penală, apelul putea fi declarat maxim în termen de 15 zile din momentul începerii executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale.

Partea civilă nu a înaintat o acțiune civilă, conform cerințelor art. 219 Cod de procedură penală și 166-167 Cod de procedură civilă.

Cojuhari V. și reprezentantul acestuia, conform titlului III și art. 401 Cod de procedură penală, nu sunt părți în ceea ce privește latura penală, și respectiv nu erau în drept să conteste sentința în această parte.

Astfel, inculpatului i-a fost încălcat dreptul de a nu fi urmărit sau pedepsit de două ori pentru aceeași faptă.

6. Conform deciziei Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 22 mai 2018, recursul a fost admis, casată total decizia contestată și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Instanța de recurs a reținut că Cojuhari V., în cadrul urmăririi penale a fost recunoscut în calitate de parte civilă, la materialele cauzei se găsește cererea depusă de acesta prin care a solicitat eliberarea unor acte din cauza penală, pentru a-și apăra

interesele în cauza civilă, fiind indicat totodată că el a și primit copia actelor solicitate (f.d.39, 52).

Declarând apelul peste 3 ani și 9 luni, Cojuhari V. nu a adus niciun argument referitor la faptul că nu și-a realizat dreptul la depunerea unei acțiuni civile.

De asemenea, instanța de apel, dispunând repunerea în termen a apelului și admiterea acestuia cu casarea totală a sentinței primei instanțe, nu s-a expus asupra faptului dacă Cojuhari V. face parte din categoria persoanelor care pot declara apel, potrivit art. 401 alin. (1) Cod de procedură penală.

La fel, instanța de apel nu a verificat dacă a expirat termenul de prescripție prevăzut la art. 60 Cod penal și nu a ținut că inculpatul a achitat amenda aplicată prin sentința devenită definitivă și irevocabilă - situație de fapt, care urma să fie apreciată prin prisma drepturilor fundamentale ale omului și să se decidă dacă pretensele încălcări ale drepturilor lui Cojuhari V. ce țin de încasarea despăgubirilor, pot avea un caracter prioritar și ar permite încălcarea altor drepturi prevăzute de Constituția R. Moldova, Convenția Europeană a Drepturilor Omului și legislația națională.

Deci, este pripită concluzia instanței de apel privind repunerea în termen a apelului și admiterea acestuia, fără să fi expus mai întâi asupra faptului dacă Cojuhari V. cade sub incidența prevederilor art. 401 Cod de procedură penală.

În atare situație, fiind lipsite de temei orice afirmații despre limitarea drepturilor lui Cojuhari V., care de fapt, prin învinuire și rechizitoriu, este recunoscut în calitate de martor și conform art. 401 alin. (1) pct.5) Cod de procedură penală, poate declara apel doar în ce privește cheltuielile judiciare cuvenite acestuia.

7. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 noiembrie 2018, apelul a fost respins, ca depus peste termen.

Instanța de apel a statuat că potrivit art. 401 alin.(1) pct. 4) Codu de procedură penală, pot declara apel partea civilă și partea civilmente responsabilă, în ce privește latura civilă.

Prin ordonanța procurorului din 16.07.2013, Cojuhari V. a fost recunoscut în calitate de parte civilă. Ordonanța respectivă nu a fost contestată. Astfel, ultimul este în drept să depună apel.

Conform art. 402 alin. (1) Codul de procedură penală, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale.

La calcularea termenului de apel determinant este constatarea momentului de la care începe să curgă acesta. Termenul începe să curgă din ziua următoare în care sentința a fost pronunțată. Față de cele ce preced, urmează a fi remarcat că Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în cauza Sutter vs. Elveția, a considerat că exigența de publicitate a deciziilor nu trebuie neapărat să ia forma unei lecturi în voce a hotărârii în cazul când hotărârea este publicată, înmănată sau expediată părților. De la data pronunțării hotărârii începe a curge termenul de exercitare a căii de atac. Același fapt este prevăzut și de legislația autohtonă.

Or, apelul declarat de către partea civilă Cojuhari Vasile împotriva sentinței, este depus în afara termenului legal, reieșind din probele anexate la materialele dosarului.

Astfel, sentința a fost pronunțată la 16 decembrie 2013.

În cadrul urmăririi penale, Cojuhari V. a fost recunoscut în calitate de parte civilă pe cauza penală, iar la materialele cauzei se găsește cererea depusă de acesta prin care a solicitat eliberarea unor acte din cauza penală, pentru a-și apăra interesele în cauza civilă. Deci, dânsul cunoștea despre existența cauzei penale în care era recunoscut în calitate de parte civilă.

Mai mult, partea civilă a fost citată pentru ședință în prima instanță care a avut loc la 12.12.2013, fapt probat prin avizul de recepție (*vol.I, f.d.106*). Deci, apelantul știa despre data ședinței de judecată.

Totodată, faptul emiterii sentinței la data de 16.12.2013 a fost făcut public prin publicarea sentinței pe site-ul instanței de judecată.

Deci, apelantul, în mod normal, trebuia să cunoască data emiterii sentinței și putea să cunoască această dată prin exprimarea unei simple diligențe (diligență care se putea exprima prin vizualizarea site-ului, prin solicitarea informației de la instanță etc.). Lipsa unei simple și ordinare diligențe, diligență care nu necesită cunoștințe sau aptitudini speciale, este imputabilă apelantului și nu este una justificată.

De asemenea, perioada de peste 3 ani și 9 luni de depunere a apelului este una nejustificată, existând probabilitatea omiterii și termenului de prescripție pentru încasarea prejudiciului.

Conform art. 403 alin. (1) și (2) Codu de procedură penală, apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat ca fiind făcut în termen dacă instanța de apel constată că întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, iar apelul a fost declarat în cel mult 15 zile de la începerea executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale. Până la soluționarea repunerii în termen, instanța de apel poate suspenda executarea hotărârii.

Potrivit art. 404 alin. (1)-(3) Codu de procedură penală, participantul la proces care a lipsit atât la judecarea, cât și la pronunțarea sentinței și nu a fost informat despre adoptarea sentinței poate declara apel și peste termen, dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale. Apelul declarat peste termen nu suspendă executarea sentinței

La caz, a fost omis termenul de 15 zile din momentul începerii executării sentinței. Mai mult, la data examinării cauzei sentința a fost executată.

La declararea apelului peste un termen de mai mult de 3 ani și 9 luni, Cojuhari V. nu a adus niciun argument referitor la faptul că nu și-a realizat dreptul la depunerea unei acțiuni civile. Motiv din care sunt lipsite de temei și orice afirmații despre limitarea drepturilor lui.

8. Avocata Angela Babără a declarat recurs ordinar, în numele părții civile Cojuhari V., solicitând *casarea deciziei instanței de apel și a sentinței instanței de fond, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie recunoscut vinovat în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, cu aplicarea pedepsei sub formă de amendă în mărime de 150 unități convenționale, fiind dispusă încasarea de la inculpat în beneficiul lui Cojuhari V. a prejudiciului material în sumă de 4500 euro.*

Recurenta a indicat că instanța de apel eronat a constatat că partea civilă Cojuhari V., a fost citată pentru ședință în prima instanță la 12.12.2013, fapt confirmat prin avizul de recepție. Or, avizul de recepție dovedește citarea inculpatului, lipsind careva aviz de recepție cu privire la citarea părții civile.

Partea civilă nu a fost informată, nu știa despre terminarea urmăririi penale, nu i s-a prezentat nici materialele de urmărire penală, nu cunoștea nici despre data ședinței de judecată, respectiv nu putea prespune emiterea, publicarea pe site-ul instanței de judecată a vreunei sentințe la data de 16.12.2013.

Din cauza necitării părții civile Cojuhari V. în instanța de judecată, ultimului i-a fost încălțate drepturile prevăzute de CEDO.

În instanța de apel, a fost solicitată și invocată necesitatea și legalitatea repunerii în termen a apelului. Or, partea civilă nici în ziua de azi nu a început încasarea despăgubirilor.

Prin faptul că partea civilă nu a fost citată, înștiințată în vreun fel, nu i s-a oferit posibilitatea să solicite despăgubiri în fața primei instanțe.

Conform art. 403 Cod de procedură penală, repunerea în termen a apelului reprezintă mijlocul procesual prin care titularul dreptului de apel, care nu a putut declara apel din cauze independente de voința lui, este repus în dreptul din care fusese decăzut după expirarea termenului de apel.

Astfel, instanța de apel întemeiat și legal urma să repună în termen apelul declarat.

Prima instanță nu s-a expus în hotărâre referitor la încasarea sau respingerea încasării prejudiciului material în sumă de 4500 euro, cauzat de către inculpatul Negru P. părții civile Cojuhari V., conform art. 387 Cod de procedură penală.

În drept, recursul este întemeiat în baza art. 427 alin. (1) pct. 5), 6), 15) Cod de procedură penală.

9. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect și în raport cu argumentele invocate în recursul ordinar (*pct. 8. din decizie*), se reține că potrivit circumstanțelor reproduse în pct. 7. din prezenta decizie, instanța de apel legal și întemeiat a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind tardivitatea apelului declarat de partea civilă Cojuhari V., în strictă conformitate cu dispozițiile legii.

Astfel, potrivit art. 338 alin. (1) Cod de procedură penală, partea dispozitivă a hotărârii motivate se pronunță în ședință publică. Conform art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale. În corespundere cu art. 231 alin. (3), (5) Cod de procedură penală la calcularea termenelor pe zile nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește. Dacă ultima zi a unui termen cade într-o zi nelucrătoare, termenul expiră la sfârșitul primei zile lucrătoare care urmează.

Conform jurisprudenței CtEDO, exigența de publicitate a deciziilor nu trebuie neapărat să ia forma unei lecturi în voce a hotărârii în cazul când hotărârea este publicată, înmănată sau expediată părților. De la data pronunțării hotărârii începe a curge termenul de exercitare a căii de atac. Același fapt este prevăzut și de legislația autohtonă (*Hotărârea în cauza Sutter vs. Elveția*).

Deci, termenul de exercitare a căii de atac începe a curge de la data pronunțării hotărârii (*Recomandarea Curții Supreme de Justiție, nr. 37, cu privire la pronunțarea hotărârilor judecătorești în procesul penal*).

Or, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată, sentința a fost pronunțată integral la 16 decembrie 2013 (v. 1, f.d. 121).

Prin urmare, termenul de declarare a apelului a expirat la sfârșitul zilei de 02 ianuarie 2014.

Însă, potrivit parafei cancelariei Judecătoriei Ialoveni, apelul a fost înregistrat la 26.09.2017, cu numărul de 3-1557/16, adică peste termenul prevăzut de lege (v. 1, f.d. 129, pct. 3 din decizie).

Alte informații cu privire la data depunerii apelului respectiv în instanța de fond și de apel nu există nici în dosar și nici în apelul nominalizat.

Totodată, art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală prescrie expres că, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Rezultă că, termenul de apel este un termen legal și imperativ, astfel încât nerespectarea lui atrage decăderea din exercițiul dreptului de a declara apel și nulitatea oricărei cereri de apel înaintate după expirarea acestui termen (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 „Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel”, pct. 6.*).

Pe lângă aceasta, conform art. 403 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală, apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat ca fiind făcut în termen dacă instanța de apel constată că întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, iar apelul a fost declarat în cel mult 15 zile de la începerea executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale. Potrivit art. 404 alin. (1)-(3) Cod de procedură penală participantul la proces care a lipsit atât la judecarea, cât și la pronunțarea sentinței și nu a fost informat despre adoptarea sentinței, poate declara apel și peste termen, dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale.

Conform jurisprudenței naționale, repunerea în termen a apelului reprezintă mijlocul procesual prin care titularul dreptului de apel, care nu a putut declara apel din cauze independente de voința lui, este repus în dreptul din care fusese decăzut după expirarea termenului de apel. Repunerea în termen se operează doar având prezente două condiții cumulative: întârzierea a fost determinată de motive întemeiate: calamitate naturală, accident, boală ș.a., pe care apreciindu-le, instanța de apel va constata dacă situația invocată de apelant constituie în mod efectiv o cauză de împiedicare a declarării apelului; apelul a fost declarat în cel mult 15 zile de la începerea executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale. Prin începerea executării pedepsei se înțelege prima zi de intentare a procedurii de executare a

pedepsei nonprivative de libertate. Admiterea repunerii în termen produce efectul apelului declarat în termen. În caz contrar, apelul va fi respins. Repunerea în termen este o prerogativă a instanței de apel, care urmează să se pronunțe cu motivația respectivă în textul deciziei (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel, pct. 7. - 8.*).

În această consecutivitate se atestă că, la data declarării apelului, sentința era executată integral, iar apelantul nu a invocat și dovedit împrejurări că întârzierea a fost determinată de motive întemeiate: calamitate naturală, accident, boală ș.a. (*pct. 3., 7., 8. din decizie*)

Argumentul recurentului că *partea civilă nici în ziua de azi nu a început încasarea despăgubirilor* nu are relevanță, deoarece prin sentință nici nu s-a dispus și încasarea unor pagube, iar prescripțiile din art. 403 alin. (1), (2), 404 alin. (1)-(3) Cod de procedură penală condiționează declararea apelului în cel mult 15 zile de la începerea executării pedepsei *sau* încasării despăgubirilor materiale, deci fiind suficientă constatarea tardivității apelului doar în raport cu una din aceste două clauze (*pct. 2., 8. din decizie*).

În același timp, soluția de respingere a apelului ca depus peste termen nu implica o verificare a sentinței atacate, inclusiv privind pretinsa necitare legală a părții civile în procedura prevăzută de art. 364/1 Cod de procedură penală și nesoluționarea chestiunii cu privire la despăgubiri, întrucât instanța de apel nu putea proceda la o verificare de fapt și de drept a acesteia decât în cadrul unui apel exercitat în mod legal.

Pe lângă aceasta, potrivit art. 420 alin. (4) Cod de procedură penală, nu poate fi atacată cu recurs sentința în privința căreia partea civilă nu a folosit calea apelului.

Rezultă că recursul ordinar nu are niciun suport legal în aspectul celorlalte motive de fapt și de drept invocate, deoarece apelul tardiv echivalează cu nefolosirea acestei căi de atac (*pct. 3., 7., 8. din decizie*).

La fel, este de menționat că solicitarea recurentului despre *casarea deciziei instanței de apel și a sentinței instanței de fond, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie recunoscut vinovat în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, cu aplicarea pedepsei sub formă de amendă în mărime de 150 unități convenționale, fiind dispusă încasarea de la inculpat în beneficiului lui Cojuhari V. a prejudiciului material în sumă de 4500 euro*, contravine și prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală (*pct. 8. din decizie*).

Circumstanțele enunțate denotă în mod concludent că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că decizia atacată conține motive legale pe care se întemeiază soluția, fiind conformă și indicațiilor din decizia Colegiului penal al Curții supreme de Justiție din 22 mai 2018 (*pct. 6. din decizie, art. 436 alin. (2) CPP*), și că recursul ordinar este unul vădit neîntemeiat.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs va decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Prin urmare, odată ce recursul de pe rol, în raport cu motivele invocate, este vădit neîntemeiat, el urmează a fi declarat inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocata Angela Babără în numele părții civile Cojuhari Vasile, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 noiembrie 2018, în privința inculpatului Negru Pavel Mihail, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 27 martie 2019.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun